

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนามีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของนักศึกษาพยาบาลและของอาจารย์พยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีอุตรธานี โดยศึกษาในนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2543 จำนวน 117 คน และอาจารย์พยาบาลที่นิเทศการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2543 จำนวน 15 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบวัดพฤติกรรมสัมพันธภาพระหว่างบุคคล FIRO Element B สร้างและพัฒนาโดยซูทซ์ (Schutz, 1987) แปลและเรียบเรียงข้อคำถามเป็นภาษาไทยโดย วรนุช กิตต์สัมพันธ์ (2538) แบบวัด FIRO Element B สามารถใช้วัดพฤติกรรมสัมพันธภาพระหว่างบุคคลได้ 3 ด้าน คือ ด้านความเป็นพวกพ้อง ด้านการมีอำนาจควบคุม และด้านการเปิดตัวเอง ซึ่งแสดงในแต่ละด้านแสดงทิศทางสัมพันธภาพระหว่างบุคคล 2 ทิศทาง คือ 1) ทิศทางที่ตนเองแสดงต่อคนอื่น ประกอบด้วยพฤติกรรมที่ตนเองแสดงต่อคนอื่นที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน (Do, See) กับพฤติกรรมที่ตนเองต้องการแสดงต่อคนอื่น (Do, Want) และบอกผลต่างของคะแนนพฤติกรรม (Do, See - Do, Want) คือผลต่างระหว่างพฤติกรรมที่ตนเองแสดงต่อคนอื่นกับความต้องการของตนเอง 2) ทิศทางที่คนอื่นแสดงต่อตนเอง ซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรมที่คนอื่นแสดงต่อตนเองที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน (Get, See) กับพฤติกรรมที่ตนเองต้องการให้คนอื่นแสดงต่อตนเอง (Get, Want) และบอกผลต่างของคะแนนพฤติกรรม (Get, See - Get, Want) คือผลต่างระหว่างพฤติกรรมที่คนอื่นแสดงต่อตนเองกับความต้องการของตนเอง ทดสอบความเชื่อมั่นได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาคของเครื่องมือในแต่ละหมวดในกลุ่มนักศึกษาพยาบาลเท่ากับ .80, .89, .83, .82, .81 และ .80 ตามลำดับ ในกลุ่มอาจารย์พยาบาลเท่ากับ .82, .91, .82, .81, .80 และ .80 ตามลำดับ หลังจากนั้นนำแบบสอบถามไปดำเนินการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/FW

ผลการวิจัยพบว่า

การวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปผลได้ดังนี้

พฤติกรรมสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลของนักศึกษาพยาบาล

1. ด้านความเป็นพวกพ้อง

1.1 ทิศทางที่ตนเองแสดงต่อคนอื่น

นักศึกษาพยาบาลแสดงความเป็นพวกพ้องกับคนอื่น และต้องการแสดงความเป็นพวกพ้องกับคนอื่นในระดับสูง ส่วนผลต่างของพฤติกรรมพบว่านักศึกษาส่วนมากต้องการแสดงความเป็นพวกพ้องต่อคนอื่นมากกว่าที่เป็นจริง

1.2 ทิศทางที่คนอื่นแสดงต่อตนเอง

นักศึกษาพยาบาลรับรู้ว่าคุณอื่นแสดงความเป็นพวกพ้องต่อตนเองอยู่ในระดับต่ำ และต้องการให้คนอื่นแสดงความเป็นพวกพ้องต่อตนเองในระดับสูง ส่วนผลต่างของพฤติกรรมพบว่านักศึกษาส่วนมากต้องการให้คนอื่นแสดงความเป็นพวกพ้องกับตนเองมากกว่าที่ได้รับจริง

2. ด้านการมีอำนาจควบคุม

2.1 ทิศทางที่ตนเองแสดงต่อคนอื่น

นักศึกษาพยาบาลแสดงอำนาจควบคุมคนอื่นและต้องการแสดงอำนาจควบคุมคนอื่นในระดับต่ำ ส่วนผลต่างของพฤติกรรมพบว่านักศึกษาส่วนมากต้องการแสดงอำนาจควบคุมคนอื่นมากกว่าที่เป็นจริง

2.2 ทิศทางที่คนอื่นแสดงต่อตนเอง

นักศึกษาพยาบาลรับรู้ว่าคุณอื่นแสดงอำนาจควบคุมต่อตนเองในระดับสูง และต้องการให้คนอื่นแสดงอำนาจควบคุมต่อตนเองในระดับต่ำ ส่วนผลต่างของพฤติกรรมพบว่าส่วนมากคนอื่นแสดงอำนาจควบคุมต่อนักศึกษามากกว่าที่นักศึกษาต้องการ

3. ด้านการเปิดตัวเอง

3.1 ทิศทางที่ตนเองแสดงต่อคนอื่น

นักศึกษาพยาบาลแสดงการเปิดเผยกับคนอื่นในระดับต่ำ และต้องการแสดงการเปิดเผยในระดับที่เหมาะสม ส่วนผลต่างของพฤติกรรมพบว่านักศึกษาส่วนมากต้องการแสดงการเปิดเผยกับคนอื่นมากกว่าที่เป็นจริง

3.2 ทิศทางที่คนอื่นแสดงต่อตนเอง

นักศึกษาพยาบาลรับรู้ว่าคุณอื่นแสดงการเปิดเผยกับตนเองอยู่ในระดับที่เหมาะสม

และต้องการให้คนอื่นเปิดเผยกับตนเองในระดับสูง ส่วนผลต่างของพฤติกรรมพบว่านักศึกษาส่วนมากต้องการให้คนอื่นเปิดเผยกับตนเองมากกว่าที่ได้รับจริง

พฤติกรรมสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของอาจารย์พยาบาลพยาบาล

1 ด้านความเป็นพวกพ้อง

1.1 ทิศทางที่ตนเองแสดงต่อคนอื่น

อาจารย์พยาบาลแสดงความเป็นพวกพ้องกับคนอื่นอยู่ในระดับที่เหมาะสม และต้องการแสดงความเป็นพวกพ้องกับคนอื่นในระดับสูง ส่วนผลต่างของพฤติกรรมพบว่าอาจารย์ส่วนมากต้องการแสดงความเป็นพวกพ้องต่อคนอื่นมากกว่าที่เป็นจริง

1.2 ทิศทางที่คนอื่นแสดงต่อตนเอง

อาจารย์พยาบาลรับรู้ว่าคุณอื่นแสดงความเป็นพวกพ้องต่อตนเอง อยู่ในระดับต่ำ และต้องการให้คนอื่นแสดงความเป็นพวกพ้องต่อตนเองในระดับที่เหมาะสม ส่วนผลต่างของพฤติกรรมพบว่าอาจารย์ส่วนมากมีความต้องการสอดคล้องกับที่ได้รับจริง

2 ด้านการมีอำนาจควบคุม

2.1 ทิศทางที่ตนเองแสดงต่อคนอื่น

อาจารย์พยาบาลแสดงอำนาจควบคุมคนอื่น และต้องการแสดงอำนาจควบคุมคนอื่นในระดับต่ำ ส่วนผลต่างของพฤติกรรมพบว่าอาจารย์ส่วนมากแสดงอำนาจควบคุมคนอื่นสอดคล้องกับความต้องการ

2.2 ทิศทางที่คนอื่นแสดงต่อตนเอง

อาจารย์พยาบาลรับรู้ว่าคุณอื่นแสดงอำนาจควบคุมต่อตนเองในระดับที่เหมาะสมและต้องการให้คนอื่นแสดงอำนาจควบคุมต่อตนเองในระดับต่ำ ส่วนผลต่างของพฤติกรรมพบว่าส่วนมากคนอื่นแสดงอำนาจควบคุมต่ออาจารย์มากกว่าที่อาจารย์ต้องการ

3 ด้านการเปิดตัวเอง

3.1 ทิศทางที่ตนเองแสดงต่อคนอื่น

อาจารย์พยาบาลแสดงการเปิดเผยกับคนอื่น และต้องการแสดงการเปิดเผยระดับต่ำ ส่วนผลต่างของพฤติกรรมพบว่าอาจารย์ส่วนมากแสดงการเปิดเผยกับคนอื่นสอดคล้องกับความต้องการ

3.2 ทิศทางที่คนอื่นแสดงต่อตนเอง

อาจารย์พยาบาลรับรู้ว่าคุณอื่นแสดงการเปิดเผยกับตนเอง อยู่ในระดับที่เหมาะสม

และต้องการให้คนอื่นเปิดเผยกับตนเองในระดับสูง ส่วนผลต่างของพฤติกรรมพบว่าอาจารย์บางส่วนต้องการให้คนอื่นเปิดเผยกับตนเองมากกว่าที่ได้รับจริง และบางส่วนรับรู้ว่าคุณเปิดเผยกับตนเองได้สอดคล้องกับความต้องการ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ข้อมูลที่ได้เป็นประโยชน์สำหรับผู้จัดการศึกษาของสถาบันในการพิจารณาถึงพฤติกรรมสัมพันธภาพระหว่างบุคคลที่ควรปรับปรุงของนักศึกษาพยาบาลและของอาจารย์พยาบาลเพื่อเป็นแนวทางในการเสริมทักษะสัมพันธภาพให้กับนักศึกษาพยาบาลและอาจารย์พยาบาลทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกันและทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น
2. เป็นแนวทางสำหรับการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการหารูปแบบที่จะพัฒนาพฤติกรรมสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของนักศึกษาพยาบาลและของอาจารย์พยาบาล

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้บริหารการศึกษาคควรตระหนักถึงสภาพการณ์ปัจจุบันเกี่ยวกับพฤติกรรมสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของนักศึกษาพยาบาล และของอาจารย์พยาบาล และมีส่วนร่วมในการปรับปรุงและหาแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของทั้ง 2 กลุ่ม เนื่องจากวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครธวัชบุรี ได้มีการกำหนดเป้าหมายหลักขององค์กรเกี่ยวกับบัณฑิตที่พึงประสงค์ ซึ่งทักษะสัมพันธภาพระหว่างบุคคลเป็นสมรรถนะที่พึงประสงค์อย่างหนึ่งของบัณฑิตพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครธวัชบุรี และนักศึกษาพยาบาลจำเป็นต้องพัฒนาไปสู่เป้าหมายหลักขององค์กร และอาจารย์พยาบาลซึ่งเป็นต้นแบบของนักศึกษาจึงควรที่จะพัฒนาพฤติกรรมสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของตนเองเพื่อเป็นแบบอย่างให้กับนักศึกษาโดยดำเนินการในสิ่งต่างๆต่อไปนี้

1. ควรค้นหาสาเหตุที่ทำให้นักศึกษาพยาบาล และอาจารย์พยาบาลเกิดข้อขัดแย้งในจิตใจเกี่ยวกับพฤติกรรมสัมพันธภาพระหว่างบุคคลในแต่ละด้านและหาแนวทางลดความขัดแย้ง
2. จากผลการวิจัยที่พบว่านักศึกษาพยาบาลและอาจารย์พยาบาลมีพฤติกรรมสัมพันธภาพระหว่างบุคคลด้านการมีอำนาจควบคุมและด้านการเปิดตัวเองในระดับต่ำ โดยเฉพาะด้านการมีอำนาจควบคุมซึ่งอยู่ในระดับต่ำมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับด้านอื่นๆ ควรค้นหาสาเหตุและหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมสัมพันธภาพระหว่างบุคคลในด้านนี้ต่อไป

3. จากการที่นักศึกษาพยาบาลรับรู้ว่าคุณคณอื่นแสดงควบคุมกับตนเองมากเกินไป ผู้บริหารและอาจารย์พยาบาลรวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องควรรนำประเด็นดังกล่าวมาวิเคราะห์ โดยเฉพาะสถานการณ์ในการฝึกปฏิบัติงานซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาต่อการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล

4. ในกลุ่มที่พบว่าพฤติกรรมสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลที่แสดงออกกับพฤติกรรมที่ต้องการมีความแตกต่างกันมาก ควรพิจารณาหาสาเหตุและหาแนวทางเพื่อให้นักศึกษาพยาบาลและอาจารย์พยาบาลมีการตระหนักถึงพฤติกรรมของตน

5. ควรหารูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาพยาบาลได้ฝึกใช้ทักษะสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลในด้าน ความเป็นพวกพ้อง ด้านการมีอำนาจควบคุม และด้านการเปิดตัวเองในระดับที่เหมาะสม และตรงกับความต้องการของนักศึกษาเพื่อลดความขัดแย้งในจิตใจ

6. ควรเปิดวิชาเลือกเสรีเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะด้านทักษะสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล เนื่องจากเป็นสมรรถนะที่ควรสร้างให้เกิดในบัณฑิตพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรธานี เพื่อให้นักศึกษาที่สนใจได้เลือกเรียนและอาจารย์พยาบาลที่สนใจได้เข้าสังเกตการณ์การสอนทำให้ได้ตระหนักถึงพฤติกรรมของตนเอง และพิจารณาที่จะแก้ไขปรับปรุงพฤติกรรมไปในทิศทางที่ดีขึ้น พร้อมทั้งตอบสนองแนวนโยบายเป้าหมายหลักขององค์กร

ข้อเสนอในการท่วิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาถึงพฤติกรรมสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลของนักศึกษาพยาบาลทุกชั้นปี และอาจารย์พยาบาลทุกคนในวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีอุตรธานี เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการพิจารณาปรับปรุงแนวทางในการพัฒนาทักษะสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลในกลุ่มนักศึกษาพยาบาล และกลุ่มอาจารย์พยาบาล ซึ่งเป็นภาพรวมของวิทยาลัย

2. ควรมีการศึกษาวเคราะห์เป็นรายบุคคลในการค้นหาถึงสาเหตุของปัญหาพฤติกรรมสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลด้านความเป็นพวกพ้อง ด้านการมีอำนาจควบคุมและด้านการเปิดตัวเองของนักศึกษาพยาบาลและอาจารย์พยาบาล

3. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงทดลองเกี่ยวกับการตระหนักถึงพฤติกรรมสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลสำหรับนักศึกษาพยาบาลและอาจารย์พยาบาล โดยเน้นให้ผู้เข้าร่วมโปรแกรมเกิดการตระหนักถึงเกี่ยวกับตนเองในพฤติกรรมสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลในแต่ละด้าน และเข้าใจถึงความต้องการ สัมพันธ์ภาพของตนเองและค้นพบข้อขัดแย้งในจิตใจของพฤติกรรมสัมพันธ์ภาพด้านต่างๆ เพื่อให้เกิดการรับรู้ที่ถูกต้องและชัดเจนที่สุดและเป็นแนวทางสำหรับแก้ไขปรับปรุงตนเอง